

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izbija vsak četrtek in velja s pošiljavo vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 80 kr. — Maročnina se pošilja opravičena v dijakiškem semenišču (Enabenteminar). — Dilectissimi listkovnega društva obhajajo list brez posebnih navedb.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, nopolčani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadno vrstice, če so natisno enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Življenje pa naše postave.

To je resnica, da če gre na število, nam ne manjka postav. Tega ne more nihče ovreči, saj nam pa tudi, kar obstoji državni pa deželni zbor, kuje vsak po svoje postave take in toliko, da je človeku že težko, le njih imena obdržati v spominu, kamo-li, da bi še to vedel, kaj vsaka zapoveduje ali pa tudi prepoveduje.

Kristus je bil svoje dni vprašal, koliko bi v obsedenem človeku bilo hudih duhov. Odgovor je bil, da jih je legijon, toraj skoraj brez števila. Malo pa bi se isto smelo tudi o številu naših postav reči.

Vsaka postava pa nas veže brž, ko se izda. Pri njej ni izgovora, da je ne poznamo. Kedar se je kaka izdala, ravnati se nam je po njej vse eno, ali jo ali pa je ne poznamo. Postava je in to odloči. Nikakor ne gre je prezreti ali pustiti v nemar. Iz tega pa tedaj lahko vemo, koliko je imenitno vedeti postave.

Naše slovensko ljudstvo ima to že od Boga, da čuti, kaj je prav ali pa ni prav. Postav sicer ne ve vseh in jih tudi ne more vedeti, ali dokler je dobro, pošteno, izpolnjuje jih, naj že bo tudi brez vedenja. Ali kaj, ko pri vseh postavah sam čut pravice ne pomaga! Nehoté in toraj zoper voljo se lahko zagazi človek zoper nje. Tu mu pa potlej nič ne pomaga, on zapade, kedar se zasači, svoji kazni. Treba mu jo je prestati.

Mi zoper to nismo, če se nam tudi smili revše. Postava je postava. Ene misli pa pri tem vendar ne moremo zadržati. Ali bi ne bilo mogoče, novih postav tam, kjer in v takem jeziku, v katerem jih ljudstvo more umeti, razglasiti? Zanikati tega vprašanja menimo, da ne gre.

Kar se tiče v tem posebej nas Slovencev, izdajo se sicer postave, ki jih sklene državni zbor, slovenski, ali da bi se tudi te slovenski izdale, ki jih sklene deželni zbor, to nam ni znano. Če se izdajo tako, to je potlej prav,

ali zadosti še ni. Ljudstvo jih zato še ne izve. Kdo namreč dobi oni zakonik v roke? Župani. Ali kateri teh jih bere in komu jih da potlej na znanje? Navadno jim ležé v omari, ne da bi jih sami brali, kaj, da bi jih še dali drugim brati!

Ta način, postave razglaševati, tedaj, kolikor mi sodimo, nikakor ne zadostuje. Postave so važne, prestopiti jih je nevarno in polno hudih nasledkov in ljudstvo, katero vse to trpi in za katero se one izdajo, pač zasluži, da jih tudi na lahkem izve, vsaj tiste, s katerimi pride lahko v dotiko. Po sedanjem potu, se nam zdi, pa se to ne izgodi ali vsaj ne po polnem, v tem še je vrzel, ki nam ne sodi.

Kedar gre za kako koli beračijo, najde e. kr. glavarstvo mesto, na katerem jo nabije; kedar koli se dene kje kako zemljišče na bobenj, iztakne e. kr. sodnija gotovó župana, da ji to spravi svojim ljudem na znanje; tedaj pa še menimo, da je e. kr. država dovolj modra iznajti način, po katerem bi vsaj take postave, ki gredo v prvi vrsti na prosto ljudstvo, le-to tudi izvedelo. Preveč se s tem od nje ne terja.

Država ima pravico, dajati postave, da sebe obvaruje škode, ali tudi ljudstvo ima pravico, izvedeti jih, naj se ravna tako po njih ležje. Ni tista država srečna, ki ima dobre postave, pač pa je tista, v kateri jih ljudstvo ne prelamlja. Za to pa mu je treba jih poznati. (?)

Gospodarske stvari.

Kaj početi, če se komu po kaki nesreči obleka vname.

Mnogokrat se zgodi, da se komu po kakem koli nesrečnem slučaju obleka na telesu vname. Strah in preplašenost nesrečnika tako prevzmeta, da dostikrat ravno nasprotno temu dela, kar v taki nesreči pamet in mirni preudarek zahteva. Onesrečenec začne kričati in leteti

Dopisi.

dosti-krat sam ne ve, kam, pa vse to nesrečo le še hujšo dela. Najboljše je, da si kolikor mogoče miren, se hitro vležeš na tla in z valjanjem sem ter tje gorečo obleko pogasiti skušaš. Če je kaj drugih ljudi blizo, naj odeje, koce, zavijače, blazine na nesrečnika namečejo in tako plamen zadušiti skušajo. Bolj ko letiš, bolj se vplamti obleka in hujša je opeka na telesu. Brž te plamen osmоди po obličju in rokah in dim in slap te duši, da se nesrečnež le malokdaj smrti otme. Najboljši varuh pa je previdnost, kedar imaš z ognjem ali lučijo opraviti.

Kako pregloboko posajenim sadnim drevesom pomagati.

Sadna drevesa se ne smejo nikdar globlje sadi, kakor so bila prej v drevesnici posajena. Ako se je pa pri posajenju drevesa v tem pregrešilo in drevo se globokeje posadilo kakor prej tako drevo pod takim posajenjem trpi, drevo se ne razvija, kakor bi se imelo in tudi rodovitnost njegova se zmanjša. Da se tem odpomore, se drevesce do 5 centimetrov odgrebe in pod zemljo trak skorje okoli in okoli odluči. Tu okoli se napravi debelota, iz katere nove korenine poženejo. Tako ravnanje je povsodi tam nasvetovati, kjer se posajeno drevesce brez škode ne da več vzdigniti.

„P. L.“

Koristna poraba praproti.

Ako se praprot sožge, daje pepel, ki ima veliko tako imenovanih alkalij v sebi, katere dajejo lug, ki ni nič slabjši od onega, kateri se iz potovega pepela nareja in je za pranje in beljenje posebno dober. Po velikih belarijah v Rudogarju na Českem se praprot nabira, v lahke snope poveže, posuši in potem za kurjavo pod kotlje porabi. S tem si mnogo dragih drv prihranijo in vendar pepela nič manj ko iz drv ne dobivajo. Tako si na tak način potovi pepel popolnoma prihranijo. Na Angleškem porabijo ta pepel za mijilo. Praprot se nabira, spravi v velike kopice, ki se o svojem času zažgó in pepel potem pobere. Ta se potem zlugom namoči, zgnjete in v krogle stlači, ki se posuše in kakor mijilo porabijo. Te kroglice ostajajo bele in perilu ne dajejo neprijetnega duha, kakor ga daje mijilo. Da se čisti lug dobi, je treba pepel še enkrat prežgati, ker sem ter tje še vedno kaki nesožgani ogeljnati delek ostane, ki potem lahko kaj črno napravi.

„P. L.“

Sejmovi. 20. julija: v Arvežu, pri sv. Marjeti na gornjem Dravskem polju, v Vitanju, 21. julija: v Bučah, na Brenski gori; 23. jul.: v Ivniku, pri sv. Heleni, sv. Mohorju, v Orešju pri sv. Magdaleni v Mariboru; 25. julija: v Slov. Bistrici, v Šetalih, v Žalcu, v Kozjem.

Iz Konjic. (Srenjske volitve.) Za III. razred imeli smo srenjske volitve, pa prihodnjič boste spet čitali, kako nemčurska svojat Slovana teptati ter v kot poriniti hoče. Podlegli smo, pa častno in po grdi zvijači. Proti nam se je bilo vse zaklelo. Vse tiste nezgode in sitnobe, goljufije in prekanjenosti, ki smo jih bili že pri prvotni volitvi januarja meseca okusili, trpeli smo tudi takrat. Prosili smo za prostorno sobano, okrajni zastop jo je odrekel — zakaj? to prihodnjič — prosili smo mi, pa tudi nasprotniki za gospoda komisarja, ga tudi dobili v g. dr. Leitnerju — pa žal nam je bilo zares za tega gospoda, ki se je toliko potil v tesnej pisarni in gotovo zavolj tega ni zapazil, kar se je vsem navzočim prav čudno zdelo in jih celo že na smeh sililo. Za vsako pooblastilo naše imeli so nasprotniki drugo in čudno — vsako bilo je dano nemškutarjem 1. julija — na dan volitve! Kaj ne, da je to čudno, dá, prečudno! Pa slavni komisiji, v koji je imel g. dr. M. Lederer odločilni glas, se je to tako naravno zdelo, da je naša pooblastila podpisana in dobljena od 28.—30. junija — kar pozobala. Kdorkoli izmed tržanov je imel volilno pravico, volil je tudi s pooblastilom, tudi prepisači in mesarski pomagači so z njimi volili. Pa o tem še prihodnjič. Samo Tomaža Srabotnika, sivolasega državnega pravdnika namestnika — staatsanwältlicher Funktionär — ne smemo pozabiti, pa to za to, ker se je on prehudo spozabil. Tudi on je volil za Marjeto Bornekar iz Nove vesi, pa ona mu ni dala pooblastila, ampak začetkoma jo je neki Rebrnjak prekanil, dobil od nje križ na pooblastilo in jo je potem pobrisal z njim, pa Marjeta je to pooblastilo preklicala ter le našemu vrlemu značajnemu narodnjaku in posestniku Janezu Rudolfu ga dala. Ta Srabotnikovo je podpisano 1. julija! Marjeta nam je pa djala, da ni bila nikdar pri Srabotniku, on pa ne pri njej — a vendar jo je zastopal — staatsanwältlicher Funktionär! — Kaj ne, dragi čitatelji, da smo že daleč zagazili. Mož, ki bi moral postav se pred vsem držati, pa takšne burke vganja! Na ta način so nam zaporedoma okoli 25 pooblastil prav „mit hoher Zustimmung“ pobrali. Naših pa skoraj nobeno ni obveljalo, Dr. Lederer jih je pretipal in zmečkal, češ da so ti-sočaki.

Končaje moram še nekaj omeniti. Nasprotniki so vse storili, da so le glase dobili. Janez Rataj je v 2. volilnem razredu, ima v zapisniku št. 64. Skalce; 1. julija volil je tudi v tretjem razredu. Sodar Fr. Rudolf že dolgo ne plača nobenih davkov pa je smel voliti svojim — dobrotnikom v prid. Prihodnjič več. S.